

SLOVENSKÁ REPUBLIKA

UZNESENIE

Ústavného súdu Slovenskej republiky

I. ÚS 315/2025-98

Ústavný súd Slovenskej republiky v senáte zloženom z predsedníčky senátu Jany Baricovej (sudkyňa spravodajkyňa) a sudcov Miroslava Duriša a Miloša Maďara v konaní podľa čl. 127 Ústavy Slovenskej republiky o ústavnej sťažnosti sťažovateľa [REDACTED] [REDACTED] [REDACTED] [REDACTED], zastúpeného AKSK, s.r.o., Námestie SNP 15, Banská Bystrica, proti uzneseniu Správneho súdu v Banskej Bystrici sp. zn. 5S/42/2024 z 22. januára 2025 (v petite nesprávne uvedený rok 2024) takto

r o z h o d o l :

Ústavnú sťažnosť **o d m i e t a .**

O d ô v o d n e n i e :

I.

Ústavná sťažnosť sťažovateľa a skutkový stav veci

1. Sťažovateľ sa ústavnou sťažnosťou doručenou Ústavnému súdu Slovenskej republiky (ďalej len „ústavný súd“) 24. marca 2025 a doplnenou 25. marca 2025 domáha vyslovenia porušenia čl. 1 ods. 1 a 2 a čl. 7 ods. 5 Ústavy Slovenskej republiky (ďalej len „ústava“), základných práv podľa čl. 44 ods. 1 a čl. 46 ods. 1 ústavy, základných práv podľa čl. 35 ods. 1 a 36 ods. 1 Listiny základných práv a slobôd (ďalej len „listina“), práva podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd (ďalej len „dohovor“), práva podľa čl. 47 Charty základných práv Európskej únie (ďalej len „charta“) a práv podľa čl. 2.3 písm. a), čl. 2.4, čl. 9.3 a 9.4 Aarhuského dohovoru uznesením Správneho súdu v Banskej Bystrici (ďalej len „správny súd“) sp. zn. 5S/42/2024 z 22. januára 2025 [(v petite nesprávne uvedený rok 2024; (ďalej aj „napadnuté uznesenie“)]. Navrhuje napadnuté uznesenie zrušiť a vec vrátiť najvyššiemu súdu na ďalšie konanie. Okrem toho žiada priznať finančné zadosťučinenie a náhradu trov konania pred ústavným súdom.

2. Podaním zo 7. apríla 2025 sťažovateľ vzniesol námietku zaujatosti proti všetkým členom I. senátu ústavného súdu po tom, ako sa 26. marca 2025 dozvedel o rozhodovaní jeho veci týmto senátom. O tejto námietke ústavný súd rozhodol v námietkovom senáte uznesením sp. zn. II. ÚS 268/2025 zo 14. mája 2025 tak, že sudcovia I. senátu ústavného súdu Jana Baricová, Miroslav Duriš a Miloš Maďar nie sú vylúčení z konania a rozhodovania vo veci vedenej ústavným

súdom pod sp. zn. Rvp 771/2025. Rozhodol tak s poukazom na § 49 ods. 1 druhú vetu zákona č. 314/2018 Z. z. o Ústavnom súde Slovenskej republiky a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon o ústavnom súde“) a s odôvodnením, že sťažovateľova námietka zaujatosti nie je spôsobilá viesť ku konštatovaniu vylúčenia členov I. senátu ústavného súdu z konania z niektorého zo zákonom stanovených dôvodov.

3. Z rozhodovacej činnosti ústavného súdu (III. ÚS 71/2021, I. ÚS 470/2022, II. ÚS 127/2023, I. ÚS 482/2023, IV. ÚS 6/2024) vyplýva, že od roku 2020 sťažovateľ a jemu blízke osoby ako vlastníci rekreačných nehnuteľností v chatovej osade Jánošíkovo, v katastrálnom území Nezbudská Lúčka broja proti realizácii cyklodopravnej trasy nazvanej „*Žilina – Vrútky – Martin, úsek Strečno – Lipovec, Vrútky, Vrútky – Martin mimo cestného telesa I/18 (cyklodopravná trasa)*“ primárne odsúhlasenej rozhodnutím Okresného úradu Žilina, odboru starostlivosti o životné prostredie (ďalej len „okresný úrad“) č. k. OU-ZA-OSZP2-2019/004276-33/Gr z 18. decembra 2019, ktoré nadobudlo právoplatnosť 27. januára 2020, vydaným v konaní podľa zákona č. 24/2006 Z. z. o posudzovaní vplyvov na životné prostredie a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov, a to na základe návrhu Žilinského samosprávneho kraja (investora) zo 16. októbra 2018.

4. V priebehu ďalšieho konania okresný úrad podľa § 23 ods. 1 písm. a) zákona č. 364/2004 Z. z. o vodách a o zmene zákona Slovenskej národnej rady č. 372/1990 Zb. o priestupkoch v znení neskorších predpisov (vodný zákon) v znení neskorších predpisov rozhodnutím č. OU-ZA-OSZP3-2023/058164-003 zo 6. decembra 2023 vydal povolenie, ktoré je potrebné na stínanie a odstraňovanie stromov a krov v korytách vodných tokov, na pobrežných pozemkoch a v inundačných územiach, a to v rozsahu bližšie špecifikovanom v uvedenom rozhodnutí.

5. Dňa 2. októbra 2024 bola správne súdu doručená správna žaloba opomenutého účastníka, ktorou sa sťažovateľ domáha uloženia povinnosti okresnému úradu doručiť sťažovateľovi rozhodnutie uvedené v predchádzajúcom bode, spolu s návrhom na priznanie odkladného účinku správnej žalobe odôvodneným hrozbou závažnej ujmy na životnom prostredí.

6. Správny súd, vychádzajúc z toho, že sťažovateľ je oprávnený domáhať sa svojej účasti v administratívnom konaní týkajúcom sa životného prostredia, napádať rozhodnutia alebo opatrenia vydané v takýchto konaniach prostriedkami zaručenými právnym poriadkom Slovenskej republiky, napadnutým uznesením návrh sťažovateľa na priznanie odkladného účinku správnej žalobe odmietol, pretože nezistil splnenie zákonných podmienok na takéto rozhodnutie [§ 185 a nasl. Správneho súdneho poriadku (ďalej aj „SSP“)]. Poukázal na to, že základným zmyslom rozhodnutia o priznaní odkladného účinku správnej žalobe nie je všeobecne aplikovateľné oddialenie účinku právoplatného rozhodnutia orgánu verejnej správy, ale ide o mimoriadny nástroj na zabránenie stavu, keď by v dôsledku okamžitého výkonu alebo iných právnych následkov právoplatného rozhodnutia orgánu verejnej správy bola konkrétnym, zásadným a nezvratným spôsobom negatívne ovplyvnená súkromná či verejná sféra hrozbou závažnej ujmy, značnej hospodárskej či finančnej škody, resp. závažnou ujmu na životnom prostredí, prípadne iným vážnym nenapraviteľným následkom, ktoré však sťažovateľ neosvedčil konkrétnymi skutkovými tvrdeniami, práve naopak, preukázal, že vodoprávne povolenie okresného úradu nespôsobí závažnú ujmu na životnom prostredí a nenastane ani iný vážny nenapraviteľný následok. Lokálne stínanie drevín na pobrežných pozemkoch rieky Váh medzi obcami Varín a Nezbudská Lúčka ako jednej zo súčastí

prírody a krajiny (životného prostredia) za súčasnej náhradnej výsadby v zmysle vodoprávneho povolenia nepredstavuje ujmu na životnom prostredí, ktorá by dosahovala intenzitu, tak po kvalitatívnej, ako aj kvantitatívnej stránke, závažnú ujmu ani za iný vážny nenapraviteľný následok, a to vzhľadom na uloženie povinnosti uskutočniť náhradnú výsadbu uvedenú vo vodoprávnom povolení.

II.

Argumentácia sťažovateľa

7. Sťažovateľ v ústavnej sťažnosti (čl. 127 ústavy a § 122 a nasl. zákona o ústavnom súde), opakujúc argumenty, ktoré vzniesol v správnom súdnom konaní, vyjadruje nesúhlas s napadnutým uznesením, pričom tvrdí, že legitímne očakával, že správny súd poskytne ochranu pred nezákonnými zásahmi do životného prostredia spôsobenými stínaním a odstraňovaním stromov a krov v korytách vodných tokov, na pobrežných pozemkoch a v inundačných územiach na základe napadnutého rozhodnutia okresného úradu. Napadnuté uznesenie považuje za nezákonné a arbitrárne, pretože správny súd nepochopil jeho argumentáciu ani sa nevysporiadal s tým, že projekt náhradnej výsadby nie je súčasťou administratívneho spisu.

III.

Predbežné prerokovanie ústavnej sťažnosti

8. Podstatou ústavnej sťažnosti je námietka porušenia čl. 1 ods. 1 a 2 a čl. 7 ods. 5 ústavy, základných práv sťažovateľa podľa čl. 44 ods. 1 a čl. 46 ods. 1 ústavy, základných práv podľa čl. 35 ods. 1 a 36 ods. 1 listiny, práva podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru, práva podľa čl. 47 charty a práv podľa čl. 2.3 písm. a), čl. 2.4, čl. 9.3 a 9.4 Aarhuského dohovoru napadnutým uznesením správneho súdu o zamietnutí návrhu sťažovateľa na priznanie odkladného účinku správnej žalobe (bod 5), ktoré považuje za nezákonné a arbitrárne (bod 6).

9. Ústavný súd nie je opravnou inštanciou vo vzťahu k všeobecným súdom a v zásade nemá právomoc preskúmať skutkové zistenia a právne názory všeobecných súdov, ktoré pri výklade a uplatňovaní zákonov vytvorili skutkový a právny základ ich rozhodnutí. Skutkový stav a právne závery všeobecného súdu sú predmetom kontroly zo strany ústavného súdu vtedy, ak by prijaté právne závery boli zjavne neodôvodnené alebo arbitrárne, a tak z ústavného hľadiska neospravedliteľné a neudržateľné, čím by mali za následok porušenie základného práva alebo slobody.

10. Vzhľadom na predmet posudzovaného konania (body 1 a 7) ústavný súd konštatuje, že čl. 46 ods. 2 ústavy zaručuje fyzickým osobám a právnickým osobám, ktoré obhájiteľným spôsobom tvrdia, že boli na svojich právach ukrátené rozhodnutím orgánu verejnej správy, základné právo obrátiť sa na súd, aby preskúmal zákonnosť takéhoto rozhodnutia, ak zákon neustanoví inak. Z právomoci súdu nesmie byť vylúčené preskúmanie rozhodnutí týkajúcich sa základných práv a slobôd. Obhájiteľnosť tvrdenia znamená, že vzhľadom na právnu úpravu a na okolnosti prípadu bolo konkrétne rozhodnutie orgánu verejnej správy spôsobilé zasiahnuť do práv alebo právom chránených záujmov fyzických osôb alebo právnických osôb, ktoré tvrdia, že boli rozhodnutím orgánu verejnej správy dotknuté. V tomto rozsahu (garantovanie práva na prístup k súdu) predstavuje čl. 46 ods. 2 ústavy *lex specialis* vo vzťahu k všeobecnejšiemu čl. 46 ods. 1 ústavy.

Aj keď má právo na prístup k (správne)mu súdu svoj ústavný základ v čl. 46 ods. 2 ústavy, je tento súd pri svojom konaní viazaný princípmi spravodlivého súdneho konania vyplývajúcimi z čl. 46 ods. 1 ústavy (I. ÚS 505/2019). Súčasťou základného práva na súdnu ochranu je aj právo účastníka konania na také odôvodnenie súdneho rozhodnutia, ktoré jasne a zrozumiteľne dáva odpoveď na všetky právne a skutkovo relevantné otázky súvisiace s predmetom súdnej ochrany, t. j. s uplatnením nárokov a obranou proti takému uplatneniu.

11. Rozhodnutie o návrhu na priznanie odkladného účinku správnej žalobe podľa § 185 SSP nie je rozhodnutím vo veci samej a následky z neho plynúce nie sú konečné a nezmeniteľné, ide teda o rozhodnutie dočasnej povahy (m. m. III. ÚS 468/2018, I. ÚS 158/2020). Posúdenie splnenia podmienok na priznanie odkladného účinku správnej žalobe spadá zásadne do právomoci správneho súdu a úlohou ústavného súdu nie je a nemôže byť opakovaný prieskum reálnej existencie týchto podmienok. Podstatou ústavnoprávneho prieskumu takého rozhodnutia je preto len obmedzený test ústavnosti, t. j. posúdenie, či má rozhodnutie o (ne)priznaní odkladného účinku zákonný podklad, či bolo vydané príslušným orgánom a či nie je prejavom svojvôle, teda či je náležité odôvodnené (m. m. I. ÚS 346/2017). Keďže aj v konaní o priznaní odkladného účinku správnej žalobe musia byť rešpektované minimálne požiadavky zodpovedajúce princípom spravodlivého procesu, resp. základnému právu na súdnu ochranu (napr. I. ÚS 295/2021), ústavný súd sa pri predbežnom prerokovaní ústavnej sťažnosti zamerá na posúdenie, či správny súd v napadnutom uznesení ústavne akceptovateľným spôsobom vysvetlil dôvody zamietnutia návrhu sťažovateľa na priznanie odkladného účinku.

12. Podľa § 185 písm. a) SSP správny súd môže, ak osobitný predpis neustanovuje inak, na návrh žalobcu a po vyjadrení žalovaného uznesením priznať správnej žalobe odkladný účinok, ak by okamžitým výkonom alebo inými právnymi následkami napadnutého rozhodnutia orgánu verejnej správy alebo opatrenia orgánu verejnej správy hrozila závažná ujma, značná hospodárska škoda či finančná škoda, závažná ujma na životnom prostredí, prípadne iný vážny nenapraviteľný následok a priznanie odkladného účinku nie je v rozpore s verejným záujmom.

13. V posudzovanom prípade správny súd nezistil zákonný dôvod na priznanie odkladného účinku správnej žalobe sťažovateľa, ktorý svoje tvrdenia o hrozbe závažnej ujmy na životnom prostredí, prípadne iných vážnych nenapraviteľných následkov neosvedčil konkrétnymi skutkovými tvrdeniami, práve naopak, preukázal, že vodoprávne povolenie okresného úradu ukladajúce investorovi (stavebníkovi) povinnosť uskutočniť náhradnú výsadbu nespôsobí závažnú ujmu na životnom prostredí a nenastane ani iný vážny nenapraviteľný následok.

14. Sťažovateľ, ktorý netvrdí, že je vlastníkom, správcom, prípadne nájomcom pozemkov, na ktorých rastú dreviny, ktorých sa výrub týka, a nevystupuje ani ako zainteresovaná verejnosť, v ústavnej sťažnosti nedôvodne namieta, že legitímne očakával, že správny súd poskytne ochranu pred nezákonnými zásahmi do životného prostredia spôsobenými stínaním a odstraňovaním stromov a krov v korytách vodných tokov, na pobrežných pozemkoch a v inundačných územiach na základe napadnutého rozhodnutia okresného úradu.

15. Doktrína legitímnych očakávaní nie je absolútna. Ústavný súd už vyslovil (PL. ÚS 12/05), že v súlade s tendenciami príznačnými pre modernú európsku konštitucionalistiku podlieha z hľadiska princípu právnej istoty ochrane aj tzv. legitímne očakávanie (*legitimate expectation, der Vertrauensschutz*), ktoré je užšou kategóriou ako právna istota. Štát, aj keď nekoná retroaktívne

alebo nezasiahne do nadobudnutých práv, môže vertikálnym mocenským zásahom, napríklad náhlou, resp. neočakávanou zmenou pravidiel, na ktoré sa adresáti právnych noriem spoliehali, porušiť princíp právneho štátu. Ide o jeden z množstva konkrétnych výrazov princípu materiálneho právneho štátu, v ktorom sú všetci nositelia verejnej moci vrátane parlamentu podriadení ústave a jej princípom. Všeobecný princíp právneho štátu je kľúčový princíp, na ktorom je budovaný celý právny poriadok i celý systém fungovania nášho štátu. Znamená to, že tento princíp sa premieta bez rozdielu do všetkých oblastí spoločenského života. Ústavný súd ako orgán ochrany ústavnosti je povinný rešpektovať rámec právneho štátu, v ktorom je okrem iného garantovaná právna istota vrátane ochrany legálne nadobudnutých práv, ako aj legitímnych očakávaní, a tiež trvácnosť a stabilita právnych noriem, a je zakázaná svojvôľa v činnosti orgánov verejnej moci, parlament z toho nevynecháva. V dôsledku posunu v nazeraní na ústavné princípy nastal posun aj v smere od formálneho chápania právneho štátu k jeho materiálnemu chápaniu, ku ktorému sa ústavný súd svojou judikatúrou zreteľne prihlásil. Pri formálnom chápaní právneho štátu sa ústavné princípy uplatňujú v limitoch ústavných textov aplikovaných na základe gramatických a formálnologických metód identifikujúcich obsah právnych predpisov. Takýto prístup znamená, že ak ústavný text napr. výslovné neustanovuje, že určité nároky sú neodňateľné, t. j. sú zaručené akoby „len“ zákonnými zárukami, možno potom „legalizovať“ akékoľvek zásahy štátu. Materiálne chápanie právneho štátu takýto prístup vylučuje.

16. Základné požiadavky na vydanie súhlasu na výrub dreviny ustanovuje § 47 ods. 3 zákona 543/2002 Z. z. o ochrane prírody a krajiny v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon o ochrane prírody a krajiny“). Na výrub dreviny sa vyžaduje súhlas orgánu ochrany prírody, ak zákon o ochrane prírody a krajiny neustanovuje inak. Súhlas na výrub dreviny sa môže vydať len v odôvodnených prípadoch, a to len po posúdení ekologických a estetických funkcií dreviny a vplyvov na zdravie človeka a so súhlasom vlastníka alebo správcu pozemku, prípadne nájomcu pozemku, ak mu takéto oprávnenie vyplýva z nájomnej zmluvy. Takýto súhlas sa vyžaduje, ak žiadateľom o výrub dreviny nie je vlastník, správca alebo nájomca pozemku. Výnimky, t. j. prípady, keď sa súhlas na výrub drevín nevyžaduje, stanovuje zákon o ochrane prírody a krajiny v § 47 ods. 4. Podľa § 82 ods. 12 zákona o ochrane prírody a krajiny rozhodnutie, ktorým sa dáva súhlas na výkon činnosti alebo ktorým sa povoľuje výnimka zo zákazu činnosti podľa zákona o ochrane prírody a krajiny, môže obsahovať podrobnejšie podmienky vykonávania povolenej činnosti zabezpečujúce ochranu prírody a krajiny a obmedziť ich časovú platnosť. Vo vzťahu k výrubu drevín ide o povinnosť primeranej náhradnej výsadby na vopred určenom mieste, a to na náklady žiadateľa s uprednostnením geograficky pôvodných a tradičných druhov, resp. alternatívnu povinnosť finančnej náhrady do výšky spoločenskej hodnoty dreviny podľa § 48 zákona o ochrane prírody a krajiny.

17. Ústavný súd po oboznámení sa s dôvodmi napadnutého uznesenia a po posúdení námietok sťažovateľa zastáva názor, že napadnuté uznesenie správneho súdu je z ústavnoprávneho hľadiska akceptovateľné. Správny súd sa pri rozhodovaní o návrhu sťažovateľa nedopustil svojvôle, pretože vychádzal zo zákonnej úpravy regulujúcej priznanie odkladného účinku správnej žalobe, a v súvislosti s tým sa náležitým spôsobom zaoberal tvrdeniami sťažovateľa o hrozbe vzniku ujmy, ktorú by mu malo napadnuté uznesenie okresného úradu (bod 3) spôsobiť, obsiahnutými v jeho návrhu. Podľa názoru ústavného súdu napadnuté uznesenie správneho súdu nevybočilo z medzí ústavnosti tak, ako to tvrdí sťažovateľ v ústavnej sťažnosti, pričom správny súd svoje rozhodnutie

zároveň dostatočne a ústavne konformne odôvodnil. Správny súd zreteľne ozrejmil, že predpokladom vyhovenia návrhu nie je len tvrdenie vzniku ujmy, ale aj jej riadne osvedčenie, pričom len potenciálna ujma nepostačuje. Pokiaľ sa to sťažovateľovi nepodarilo, jeho návrhu správny súd nemohol vyhovieť. Sťažovateľ totiž svoj návrh nepodporil dôkazmi na preukázanie svojich obáv, z ktorých by bolo možné vyvodiť hrozbu závažnej ujmy či iného nenapraviteľného následku, tak ako to vyžaduje § 185 písm. a) SSP.

18. Ústavný súd považuje záver správneho súdu o nesplnení podmienok na vyhovenie návrhu sťažovateľa na priznanie odkladného účinku správnej žalobe za ústavne akceptovateľný a z ústavného hľadiska tak nenachádza priestor, aby do tohto hodnotenia správneho súdu akokoľvek zasiahol. Napadnuté uznesenie nevybočilo z medzí ústavnosti a správny súd náležite interpretoval a aplikoval príslušné ustanovenia Správneho súdneho poriadku, pričom svoje rozhodnutie aj náležite odôvodnil. Keďže ústavný súd nezistil možnosť porušenia označených práv sťažovateľa, ústavnú sťažnosť ako celok odmietol z dôvodu jej zjavnej neopodstatnenosti podľa § 56 ods. 2 písm. g) zákona o ústavnom súde.

P o u č e n i e : Proti tomuto rozhodnutiu ústavného súdu nemožno podať opravný prostriedok.

V Košiciach 29. mája 2025

Jana Baricová
predsedníčka senátu